

Богданов О.О., аспірант спеціальності 051 Економіка
Науковий керівник: Смісова В.Л., д.е.н., професор, професор кафедри економічної теорії та міжнародних економічних відносин (Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)

ЦИФРОВИЙ РОЗВИТОК БІЗНЕСУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Сучасний розвиток світової економіки характеризується прискороною цифровою трансформацією всіх сфер суспільного життя. Цифровізація стає ключовим фактором конкурентоспроможності бізнесу, а також напрямом економічного зростання і розвитку країн. За даними Світового банку внесок цифрової економіки у світовий ВВП перевищує 15% та демонструє тенденцію до подальшого зростання. При цьому в країнах-лідерах цифрової трансформації (США, Китаю, країнах ЄС) цей показник сягає 35-40% ВВП [1]. Особливого значення цифровізація бізнесу набуває в умовах глобалізації, оскільки вона створює нові можливості для виходу на міжнародні ринки, налагодження співпраці з іноземними партнерами та доступ до глобальних ланцюгів створення вартості.

Виходячи з цього, важливим і актуальним є визначення особливостей цифрового розвитку бізнесу в умовах глобалізації та розробка рекомендацій щодо прискорення цифрової трансформації підприємств України. Аналіз глобальних трендів цифровізації свідчить про формування нової парадигми ведення бізнесу, яка базується на використанні цифрових платформ, хмарних технологій, штучного інтелекту та аналітики великих даних. Згідно з дослідженнями McKinsey, компанії, що працюють над цифровою трансформацією технологій, демонструють на 20-30% вищу прибутковість порівняно з конкурентами [2]. За прогнозами до 2025 року через цифрові платформи буде проходити понад 60% глобальних транзакцій [3].

Ключовими напрямками цифрової трансформації бізнесу в глобальному масштабі на сучасному етапі є:

1. Розвиток платформної економіки та екосистем. Цифрові платформи, такі як Amazon, Alibaba, Uber, суттєво змінюють традиційні бізнес-моделі та створюють нові ринкові можливості. За прогнозами до 2025 р. через цифрові платформи буде проходити понад 60% глобальних транзакцій.

2. Впровадження технологій штучного інтелекту та машинного навчання. Використання AI дозволяє оптимізувати бізнес-процеси, покращувати обслуговування клієнтів, приймати більш ефективні управлінські рішення, навчати персонал та виявляти потенційні джерела розвитку підприємства. Інвестиції в AI-технології щорічно зростають на 35-40% у країнах світу.

3. Розвиток хмарних сервісів і технологій. Cloud-технології забезпечують гнучкість та масштабованість бізнесу, знижують витрати на IT-інфраструктуру. Світовий ринок хмарних послуг демонструє щорічне зростання на рівні 17-20%.

4. Автоматизація і роботизація бізнес-процесів. Впровадження RPA (Robotic Process Automation) дозволяє підвищити ефективність операційної діяльності на 25-50% та скоротити операційні витрати компаній на 20-35%.

Україна має значний потенціал для цифрового розвитку бізнесу. Про це свідчить розвинена IT-індустрія (експорт IT-послуг на українському ринку у 2023 р. перевищив 7 млрд \$ США), зростання ринку електронної комерції (щорічний приріст 25-30%), можливості реєстрації і закриття підприємства через державні онлайн-платформи, впровадження цифрових державних послуг (понад 15 млн користувачів зареєстровано на порталі "Дія") [6]. Однак існують і суттєві виклики для цифрової трансформації вітчизняного бізнесу, які проявляються у тому, що в Україні наявна значна цифрова нерівність, відмінності у рівні цифровізації регіонів; суттєвий розрив у можливостях впровадження цифрових змін між великими і малими підприємствами; нерівномірний

розвиток цифрової інфраструктури.

Крім того, в українській економіці існують інституційні бар'єри, серед яких – недосконалість нормативно-правової бази у сфері цифрової економіки. Зокрема, відсутні чіткі законодавчі вимоги щодо обов'язкового впровадження цифрових рішень для певних категорій підприємств, недостатньо врегульовано питання захисту даних та кібербезпеки, не визначено механізми стимулювання бізнесу у напрямі цифрової трансформації. Також існує проблема відсутності єдиних стандартів цифровізації для бізнесу, що ускладнює процес впровадження та інтеграції різних технологічних рішень. Також спостерігається недостатня координація між основними стейкхолдерами – органами влади, бізнесом, IT-компаніями, науковими установами у питаннях розвитку цифрових технологій та формування загальної стратегії цифровізації.

Ще однією серйозною проблемою, яка стримує цифровий розвиток бізнесу в Україні, є ресурсні обмеження. Під останніми розуміється дефіцит кваліфікованих кадрів, здатних впроваджувати та обслуговувати сучасні цифрові технології; обмежені фінансові можливості для здійснення необхідних інвестицій у цифрову трансформацію; застаріла технологічна база багатьох підприємств та відсутність доступу до нових технологій.

Для прискорення цифрової трансформації бізнесу в Україні необхідно реалізувати комплекс заходів на різних рівнях. На рівні держави необхідно здійснити вдосконалення нормативно-правової бази у сфері цифрової економіки, забезпечити розширення та удосконалення цифрової інфраструктури, впровадити механізми стимулювання цифрових інновацій, що включатимуть податкові пільги, доступ до дешевого фінансування, створити технологічні хаби, прийняти спеціальні програми підтримки цифровізації МСБ, забезпечити розвиток державно-приватного партнерства у сфері цифровізації. На рівні бізнесу підприємствам необхідно здійснювати розробку і впровадження цифрових стратегій розвитку, збільшувати інвестиції у розвиток цифрових компетентностей персоналу, розпочати впровадження сучасних цифрових технологій та рішень, приймати участь у галузевих цифрових ініціативах, розвивати цифрові партнерства і колаборації.

Для досягнення успіху у цифровій трансформації українського бізнесу необхідно застосувати системний підхід, що передбачає координацію зусиль всіх зацікавлених сторін – органів влади, бізнесу, освітніх та наукових установ, громадянського суспільства. Це дозволить підвищити конкурентоспроможність вітчизняних підприємств на внутрішніх і глобальних ринках, посилити їх інноваційний потенціал та створити умови для сталого економічного розвитку країни.

Список використаних джерел:

1. World Bank. (2022). The Digital Economy for Economic Transformation. Washington DC: World Bank
2. European Commission. (2023). Digital Economy and Society Index (DESI) 2023. Brussels: Publications Office of the European Union.
3. Вишневський В.П., Вієцька О.В., Гаркушенко О.М., Князєв С.І. (2022). Цифровізація економіки України: трансформаційний потенціал. Економіка України. №5. С. 15–28.
4. World Economic Forum. (2023). The Global Competitiveness Report 2023. Geneva: WEF.
5. Краус Н.М., Краус К.М. (2023). Цифрова економіка: тренди та перспективи. Ефективна економіка. №2. С. 34–41.
6. Україна 2030Е – країна з розвинутою цифровою економікою. (2021). Український інститут майбутнього. Київ. 168 с.
7. OECD. (2023). Digital Economy Outlook 2023. Paris: OECD Publishing.